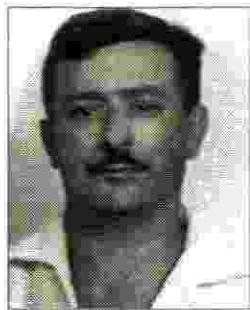

שני חיים (סרגיי)

יליד 1920 פולין. עלה לארץ ב-1935
השתתף בקורס הימי הראשון של ה"הגנה" ב-1939
התגייס לפלמ"ח ב-1941
הצטרף לפל"ם ב-1945

ה ע ס נ ה ר י ע ' 0

שריריות ועליו.

"טוב ליפול בעד ארצנו" אמר לפני המבצע כשהוא מתנשק עם חבריו. השתררה דומיה, אלה מהחברים שעמדו למטה, נעצרה נשימתם ולא היה בהם האומץ לשאלו "מה מצבו". כשדרכו רגלי סרגיי על הקרקע, שאל: "מה קרה כי החוורתם?". גם האחרים ירדו, אך סרגיי קטן הקומה לא החוויר... (ספר הפלמ"ח, כרך א', ע' 359).

לאחר מספר חודשים עברנו לקיבוץ דפנה.

בראשית שנת 1942, עברתי לקיבוץ איילת השחר, לקורס מ"כים, שנמשך 10 חודשים, בתנאי עבודה ואימונים. לתקופת האימון האחרונה צורפו אלינו אנשים נוספים, ביניהם ירוחם כהן, שלימים היה מפקד מחלקת "השחורים" (היום קוראים להם "המסתערבים"). בין המדריכים היה יחיעם וויץ ז"ל.

במהלך קורס המ"כים, עסקנו בהעברת נשק ממשמר-הירדן, דרך "חירבת-ירדה" לעמיעד, ברכיבה על הסוסים של הנוטרים מאיילת-השחר. היינו יוצאים מאיילת-השחר, מגיעים למשמר-הירדן, מעמיסים ב"שקיים" של הסוסים את הנשק: מקלעים, רובים ורימונים ומעבירים אותו לעמיעד. למחרת בבוקר היינו עולים עם הסוסים על הכביש לראש-פינה ועושים "כיף" בקיוסק של גיטל. בגמר הקורס ערכנו מסע מכפר-גלעדי דרך קיבוץ דפנה, לרמת-הגולן ולעין גב. משם שטנו בסירות לרגניה והמשכנו את המסע לקיסריה, בהדרכתו של שמעון אבידן (גבעתי).

עברתי קורס סיירים בשפיה ומשם עברתי למשמר-העמק, למחלקת הסיירים, שעסקה במיפוי הכפרים הערביים בשומרון ובגליל התחתון.

הדרכתי את מפקדי הגדנ"ע מהשרון באימוני שדה, נשק ומטווחים. האימון החל בריצת בוקר של 6 ק"מ. באותה תקופה אימנתי גם את מחלקת "השחורים" ביגור. יחד עם ליווינו את טיולי הנוער הלומד, במסעות לאורך ים המלח, עין-גדי, סדום ומצדה.

הדרכתי בקורס החובלים הראשון של הפל"ם, בשך-אברך. את אימוני החבלה קיימנו בקברי הנשיאים בבית-שערים. בין החניכים היו שמואל טנקוס ומוקה לימון,

גרתי בתל אביב, הייתי חבר בתנועת "הנוער העובד" ובהמשך הייתי מפקד פלוגת הנוער של הפועל, עברנו אימונים בשדאות ובנשק.

בשנת 1939 השתתפתי בקורס הימי הראשון, בגני התערוכה בת"א, בביתן היוגוסלבי. המדריכים היו שמואל טנקוס וכתריאל יפה ז"ל, שהיה רב-החובל של הכ"ג.

במסגרת הקורס, השתתפתי בהורדת מעפילים מהספינה "דורה", בחודש אוגוסט שנת 1939, בחוף שפיים כאשר בין המשתתפים היה ברצ"ק. בגמר הקורס הדרכתי בפלוגה הימית של הפועל, על הירקון בחתירה ומפרשים.

לאחר מכן הדרכתי במסגרת חג"ם, חינוך גופני מורחב, תלמידים של בתי הספר התיכוניים ביערות הכרמל ובאשדות יעקב.

בשנת 1940 הייתי בקומנה של מדריכי הנוער העובד בחיפה. בין החניכים היו בני ספנים וסבלים שבאו ארצה מסלוניקי שביוון. כדי לממן את ימי ההדרכה, עברנו במחצבת מלט ב"נשר" ליד חיפה.

ארגנו לנערים מחנה נופש בעין-גב, כאשר הנסיעה ברכבת העמק המפורסמת מחיפה לצמת, היתה חוויה מיוחדת במינה.

בשנת 1941 השתתפתי בסמינר המדריכים של הנוער העובד על מצדה, במשך 10 ימים, בהדרכתו של שמריהו גוטמן מנען. בין המשתתפים היה גם שמעון פרס. (בשנת 1999 התקיים כנס על מצדה, של כל מי שנשאר מקבוצה זו. הכנס אורגן על-ידי בן-עמי ריבלין מקיבוץ גשר).

במהלך שנת 1941, התגייסתי לפלמ"ח, לפלוגה ו' בכפר גלעדי. המ"מ היה יצחק רבין ז"ל.

בספר הפלמ"ח, מתוארת חוויה אחת מרבות שעברתי במהלך חיי ע"י משה זהר (פינקל):

"סוף הקיץ, המים פסקו מליפול ב"תנור" שלידי מטולה. בגמר ההשתלמות למדריכי האימון הגופני בכפר-גלעדי, חיפשנו מבצע נועז של אומץ-לב. הוחלט לרדת בעזרת חבל מהמפל - גובה של 30 מטר. אחרי עליה מייגעת, מסביב לנקודת-השיא, נקשר החבל לסלע "על פי התהום". המתנדב הראשון היה סרגיי - קטן קומה, בעל ידיים

שלעתיד היו מפקדים של חיל הים הישראלי.
בימי שירותי בפלמ"ח השתתפתי בפעולות הכאות:
פיצוץ משטרת סידני-עלי בחוף נוף-ים שברצליה.
פיצוץ פסי הרכבת ב-2 בנובמבר 1945.

פיצוץ משוריני המשטרה הבריטית בכפר ויתקין (P.M.F.)
לפני פיצוץ המשטרה בסידני-עלי, ערכתי סיורים ביום
ובלילה סביב המחנה לבדוק את סדרי השמירה. כדי לבדוק
מה תהיה תגובת האנגלים אם יהיו לנו נפגעים בפיצוץ
המשטרה, נשלח אלי ע"י ירוחם כהן, מ"מ המחלקה
הערבית, כחור "שחור" בשם גמליאל. ליוויתי את גמליאל
לגבול הפרדס, שם החליף את בגדיו לכגדי ערבי. לקחתי
איתי את בגדיו וקבענו להיפגש כעבור יומיים, באותו מקום.
למחרת, הופיע המוכתר של שפיים והודיע לי שהמוכתר
של סידני-עלי מוסר, כי הגיע לכפר סוחר בקר משכם ומסית
אותם נגד היהודים. כעבור יומיים, כפי שהוסכם, גמליאל
חזר, החליף בגדים והתיישב איתנו במאהל ע"י המדורה.
כעבור כשעה, הופיע שומר השדות של שפיים ואמר לי
שראו ערבי נכנס לפרדס של שפיים. לקחתי את המ"כים
ואת גמליאל והלכנו לחפש את הערבי.

בשנת 1945, בחודשים יוני, יולי, אוגוסט, עברתי קורס
מ"מ בג'זערה. לאחר סיום הקורס, נשלחתי למשמר החופים
ליחידת המשטרה האנגלית. הוצבתי בחוף שפיים, שם
קיבלתי את משכורתי מהאנגלים בתחילת כל חודש.
במהלך החודש עסקתי (בנוסף לתפקידי כשוטר במשמר
החופים) גם בהדרכה מטעם "ההגנה" לאורך חופי הארץ:
מתחנת בת-ים, תל-יצחק, גשר-זרקה, עתלית ומפרץ חיפה.
לאחר פירוק משמר החופים, התמניתי מ"מ בקיסריה.
כשהיינו בקיסריה, התאמנו בידיות בנשק במטווח שהיה
באזור של האגלים. הם השתמשו במטווח מהשעה 08:00
ואילו אנחנו השתמשנו במטווח לפנייהם - מהשעה 04:00
בבוקר עד השעה 07:00. אחד המ"כים היה חיים פוזננסקי
"פווה" ז"ל, שנפל בנבי-סמואל.

בתקופת האימונים, מלכה יהודאי, אחת מחניכות המחלקה,
התאכרה עם רובה מה"סליק". כדי להוציא תעודת פטירה,
היה צריך לקבל אישור מהקצין האנגלי במשטרת זכרון
יעקב. לא רצינו למסור את הרובה מה"סליק", לכן מסרתי
את האקדה הפרטי שלי. לאחר שהטבענו עליו את טביעת
אצבעותיה של הנפטרת, קראנו למשטרה האנגלית.
לתרהמתנו הגדולה, הקצין האנגלי לקח את האקדה ומבלי
לשאול שאלות, הוציא ממחטה מכיסו והחל לנקות אותו
ולמחות את טביעות האצבעות שעמלנו להטביע עליו.
לאחר מכן, הוציא אולר והחל לחרוט את ראשי-התיבות
של שמו, על כת האקדה. "פווה" ז"ל התח מזעם, בקושי רב
עצרתי אותו מלהתנפל על הקצין האנגלי.

כפי שצינתי קודם, במסגרת תפקידי בפלמ"ח שימשנו גם
כיחידות האבטחה בהורדת מעפילים מהספינות. הנשק

שהיה ברשותנו לא היה חוקי והיינו צריכים לאלתר כדי
להעביר אותו ממקום למקום. להלן תאור אחד המקרים
שהיה לנו:

לקראת בואה של ספינת המעפילים "חנה סנש", נשלחתי
ללוות משאית עם נשק, מרחובות לנהריה. הנשק היה
מוסתר בתוך גלילים של מתקן להשטחת שדות בצל. בימים
כתיקונם הגלילים הנ"ל היו ממולאים באבנים. ע"י מסעף
הרכבת, מול מחצבת בנימינה, בשעה 17:00, ארע תקר
באחד הגלגלים. באותה תקופה היה עוצר מהשעה 18:00.
באותם רגעים, עבר סיור אנגלי של שני משוריניים עם
מקלעים. פניתי אליהם בבקשת עזרה וליווי, כדי להגיע
לחיפה לפני תחילת העוצר. נהג המשאית "הג'ינג'י" כמעט
התעלף מחוצפתו: איך אני מעיז לפנות לאנגלים בבקשה
כזו? לאחר החלפת הגלגל, הם ליוו אותנו עד לצומת עתלית
ושם ייעצו לנו לעלות לבית-אורן, כדי ללון שם כלילה
ולא להסתבך עם המשטרה הצבאית (האנגלית).

בדצמבר 1945 "חנה סנש" נחתה בחוף נהריה. לאחר הורדת
המעפילים, הספינה נטתה על צידה. המעפילים ירדו למים
והלכו לחוף במטרה להתרחק כמה שיותר מהמקום.
כמו כן היה צורך לסלק כמהירות את הנשק של יחידות
האבטחה מהמקום, מהחשש שהאנגלים יגיעו לחוף.

בקיבוץ געתון שליד נהריה, הוקצה לנו חדר גדול לאיסוף
הנשק. כדי לאחסן את הרימונים, היה צריך להפריד את
הנפצים ולארום בנפרד. לפתע שמעתי שמישהו שיחרר
ניצרה מהרימון. הספקתי להפריד בין הרימון והנפץ, בעטתי
בחזה של אחד העומדים בתור למסירת הנשק, כדי להרחיקו
מהמקום. בחדר היו כבר עשרות רימונים, עשרות בקבוקי
מולוטוב ואלפי כדורים. למזלי - רק הנפץ התפוצץ. הכנסתי
יד לכיס כדי להוציא סיגריה. רב צסיס מנהלל שאל אותי:
"יש לך עוד כף יד?" שלפתי את ידי מהכיס ובתנועה
מזרחית הראיתי לו שכל האצבעות עדיין מחוברת ליד.

בשנת 1947, לאחר שקיבלתי חופשה מהפלמ"ח, עברתי
ל"זרובה". הצטרפתי לארגון שהקים את מושב "משמרת",
בין מושב "חרות" ורמת הכובש, מול הכפר הערבי מיסקי.
עבדנו בפרדס וגרנו בחצר באוהלים וצריכים. היינו 20 איש,
חלקם נשואים ואני ביניהם.

פנו אלי מה"הגנה המרחבית", לצאת ולהדריך את תושבי
הרצליה באימוני נשק לקראת מלחמת העצמאות. אמרתי:
"עד כאן! 7 שנים אני עם תרמיל על הגב. מספיק! אם
רוצים שאאמן אותם, תביאו אותם אלי!" וכך היה. בכל
יום ראשון בבוקר, היו באות אלי שתי כיתות של בחורים
ואני אימנתי אותם בשדאות, בנשק כולל מטוחים בסטן,
ברימונים ורובים. באחד האימונים, הצופים לא הרגישו,
במרחק של 200 מטר ממני הופיעה כיתת שוטרים אנגלים,
רכובים על סוסים. באותה תקופה של ימי המנדט הבריטי,

עשינו שני סיבוכים והבאנו עשרות פצועים, הרוגים ונשק ל"חולדה". לאחר מכן, השתלטנו על שני כפרים באזור בית-גי'וז ובית-סוסין. היינו תחת הפגזות של הלגיון עד

ההפוגה הראשונה ב-11 ביוני 1948.

ב-10 ביולי, עם חידוש קרבות עשרת הימים, הרחבנו את הפרוזדור לירושלים שנוצר בחלקו ע"י פתיחת "דרך בורמה" שנתגלתה ע"י שני פלמ"חניקים שירדו מירושלים דרך בית-מחסיר.

בהפוגה השניה, עברנו לעין-שמר להתארגנות. אני חזרתי לאגף ההדרכה של צה"ל.

בשנת 1950 שוחררתי, חזרתי ל"משמרת" והתחלתי לבנות משק.

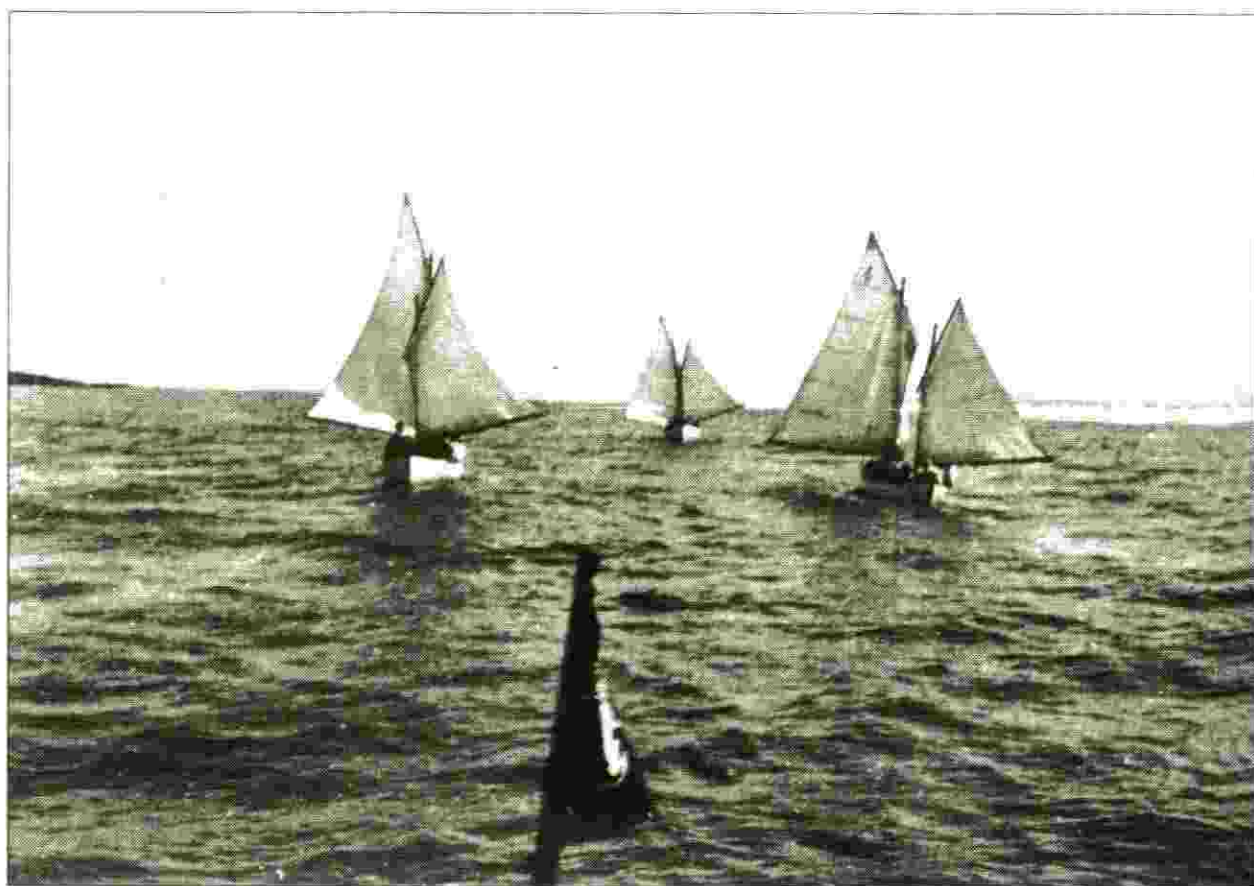
בשנת 1952, עברתי קורס מג"דים והייתי סגן מפקד הגדוד. ב-1955 שוחררתי מהמילואים.

כיום אני גר במושב "משמרת", יש לי שלושה ילדים, שישה נכדים ושתי נינות.

העונש על שימוש בנשק ללא אישורם היה מאסר ממושך או הוצאה להורג בתליה. המשכתי לירות ואף זרקתי כמה רימונים. הם הבינו את הרמז והסתלקו.

בתאריך 30 בנובמבר 1947, למחרת ההצבעה באו"ם על הקמת המדינה, הופיע ב"משמרת" יעקב חפץ ואמר לי: "יגאל קורא לך!". הייתי כבר נשוי ואב לילדה. העברתי את האישה והילדה להורי בתל-אביב ועברתי לאמן במחנה אימונים בקריה.

לאחר ההכרזה על הקמת המדינה, ב-15 במאי 1948, צורפתי לצוות שהקים את חטיבה 7 בתל-השומר. ניתנו לנו שלושה ימים בלבד להתארגנות ואימונים. ללא נשק מתאים ובלי תכנית, יצאנו להתקפה על לטרון ב-23 במאי. התוצאה היתה איומה: כ-150 הרוגים, עשרות פצועים שנשארו בשדה בלי מים. למחרת יצאנו עם שני זחל"מים, שבכל אחד מהם שני כדרי מים של 30 ליטר, כדי לאסוף פצועים, הרוגים ונשק שהיה מפוזר בשטח הקרב. הופגזנו ע"י הלגיון הערבי מלטרון באש ממכונות יריה ומרגמות.

הקורסים הימיים של ה"הגנה" באימונים בסירות המפרש של הפועל: "נחשון", "ברגר", "וייצמן" (1939-1940)